

טו באב - חג בזמן בית שני.

אמר רבן שמעון בן גמליאל, לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים. (תענית פ"ד א)

המשנה בסוף מסכת תענית דף ל, מתארת **6 סבות לחג בדברי חז"ל**

חז"ל מנו **ששה ארועים** שהתרחשו בתאריך זה:

א. ביום זה פסקו מתי-מדבר מלמות - על פי המדרש, חטא המרגלים ארע בתשעה באב וכענש, בכל שנה בני ישראל במדבר היו חופרים לעצמם קברים בתשעה באב ומחכים בתוכם למותם.

חלק מהגברים היו מתים והשאר ידעו שקבלו עוד שנה לחיות. בשנת הארבעים במדבר אף אחד לא מת בקברו ועל כן הם המשיכו להכניס לקברים בלילות שלאחר מכן מתוך מחשבה שאולי טעו בתאריך.

משהגיע ט"ו באב, ליל הירח המלא, הבינו שהענש תם וחסגו את סיומו. ביום זה חזר "הדבור" אל משה - כלומר הנבואה "היא דבר ה'" שפסקה מאז חטא המרגלים בשנה השנית לשהותם במדבר, חזרה אל משה עתה בשנה ה-40 וזה היה סימן לסיום גזרת נדודי דור המדבר ופתיחת תקופת דור באי הארץ. (רבי יוחנן)

ב. התרת נשואים בין השבטים - בסוף פרשת מסעי מספר שלבקשת בני שבט מנשה בענין בנות צלפחד נקבע שבת יורשת נחלה תתחתן רק עם חתן משבטה כדי שנחלה לא תעבר בין השבטים. עם התבססות בני ישראל בארץ, נטשטשו הגבולות בין השבטים ונתבטל אסור זה. (רבי יהודה בשם רבי ישמעאל)

ג. התרו נשואים עם בני בנימין - העם נדר שלא יתנו לבני בנימין נשים מישראל, ולאחר מכן הצטערו על ששבט בנימין

עומד להכחד, מצאו פתרון בו התר לבני בנימין "לחטף" נשים מישראל בזמן החג בשילה על מנת להנשא להן. (ראו ספור פילגש בגבעה, שופטים, פרקים י"ט-כ"א, "ויצו את בני בנימין לאמר לכו וארבתם בכרמים. וראיתם והנה אם יצאו בנות שילו לחול במחלות ויצאתם מן הכרמים וחטפתם לכם איש אשתו מבנות שילו והלכתם ארץ בנימין"). **רבי יוסף** (בשם רבי נחמן)

ד. סיום כריתת עצים לבית המקדש עבור המערכה על מזבח העולה, שכן מאותו היום ואילך יורד כוחה של החמה באפן שכבר נפרת לחות בעצים הגורמת לחשש שיהיו בהם תולעים הפוסלות אותם למזבח. ואותו היום קראו "תבר מגל" לדברי רבי מנשיא, ועשוהו יו"ט להוציא מלבן של הצדוקים שהתנגדו לקרבן העצים מן הצבור, שאינו מפרש בתורה.

והשמחה שבדבר:

א. לעצים שלא יכרתו;

ב. השלמת המצוה מהנה סבה לשמחה, כפי שחוגגים בסיום למוד מסכת בגמרא וכדומה;

ג. כפי שמסביר רבנו גרשם מאור הגולה, היא שעתה שהיום מתקצר והלילות מתארכין יש זמן רב יותר ללמוד תורה המשבח ואפשרי יותר בלילות. (רבה ורב יוסף)

ה. בטול הפרדיסאות דהינו שומרי הגבול - על מנת למנע את התערערות שלטונו, ירבעם בן נבט מנע מבני ישראל לעלות לרגל לירושלים. הושע בן אלה בטל את אותן פרדיסאות, ובכך אפשר לבני ממלכת ישראל לחגג את הפסח בירושלים יחד עם בני ממלכת יהודה, לראשונה מאז פצול המלוכה. לפי חז"ל, הבטול התבצע בט"ו באב. (עלא)

ו. **קבורת הרוגי ביתר**, הם הרוגי מרד בר כוכבא אשר במשך זמן רב לא נקברו. חז"ל מצינים שהיה בכך נס: על אף הזמן הרב שעבר מאז מיתתם, גופותיהם לא הסריחו. הברכה הרביעית בברכת המזון, ברכת "**הטוב והמטיב**", תקנה בעקבות מארע זה. (רבי מתנה)

בחג זה היו בנות ישראל לובשות בגדי לבן שאולים, והולכות לרקד בכרמים למצא בני זוג שהיו באים בעקבותיהן. הבנות היו משתבחות כל אחת במעלות שלה. חלקן השתבחו ביחוס המשפחתי, חלקן ביופין וחלקן היו מבקשות "קחו מקחכן לשם שמים".

בקבלה

השמש, המסמלת בקבלה ככוח זכרי משפיעה ומגיעה לשיא כוחה בחדש אב שמזלו אריה, לב לבו של הקיץ ושל המזל עצמו, משכך זהו היום בשנה העברית שבו הכוח הזכרי מתגלה במלוא כוחו והשפעתו. לעמתו הלבנה, המסמלת את הכוח הנקבי בבריאה, היא זאת המכילה ומקבלת לתוכה ט"ו באב, חג לעם ישראל, אנו מברכים את כל בית ישראל שתשרה בהם רק האהבה. אשר ושמחה. חג אשר שמח לכל בית ישראל.